

ARBEIDSRETTE

KJENNELSE

Avsagt: 22. mai 2025
Sak nr.: 25/8
Lnr.: AR-2025-8
Dommer: Eli Mette Jarbo

Saken gjelder: Begjæring om stansing

Den norske legeforening

Advokat Kristin Krogvold
Advokat Nina Bergsted

mot

Arbeidsgiverforeningen Spekter

Advokat Tarjei Thorkildsen

KJENNELSE

- (1) Saken gjelder spørsmålet om sak nr. 25/8 skal stanses, jf. arbeidstvistloven § 49. De saksøkte, Arbeidsgiverforeningen Spekter (Spekter), har begjært saken for Arbeidsretten stanset. Saksøker, Den norske legeforening (Legeforeningen), har motsatt seg stansing.
- (2) **Sakens bakgrunn**
- (3) Mellom Spekter og Legeforeningen gjelder overenskomst del A, A1 og A2 i overenskomstområde 10 (helseforetak). Tvisten mellom partene oppsto i 2023 og gjelder forståelsen av bestemmelser i overenskomsten om adgangen til å pålegge overtid. Uenigheten har sin bakgrunn på Universitetssykehuset i Nord-Norge HF. Fravær blant legene lot seg ikke løse ved at andre leger påtok seg ekstra vakter. Arbeidsgiver mente i denne situasjonen at legene kunne pålegges lange vakter for å dekke opp for fraværet, mot at de fikk fri vakter før og etter, som de skulle ha jobbet i henhold til arbeidsplanen. Timene for vaktene man fikk fri ble trukket fra de lange vaktene, og antallet overtidstimer ville holde seg innenfor grensene i overenskomsten og arbeidsmiljøloven.
- (4) Etter Legeforeningens syn er alle timene legene pålegges å jobbe på andre tidspunkter enn det som følger av arbeidsplanen overtidstimer, og skal inngå i beregningen av grensene for arbeidsgivers adgang til å pålegge overtid. Spekter mener at verken overenskomsten eller arbeidsmiljøloven gir grunnlag for at planlagt arbeidstid i arbeidsplanen skal regnes med dersom det faktisk ikke er utført arbeid, i relasjon til grensene for overtid. Spekter har videre anført at uenigheten ikke vil bli løst gjennom en tvistesak om overenskomsten.
- (5) Legeforeningen tok stevning for Arbeidsretten 17. mars 2025. Det ble nedlagt slik påstand:

«All arbeidstid som ikke følger av den enkeltes arbeidsplan, er å regne som overtid etter overenskomsten mellom Spekter og Den norske legeforening del A2 § 3.7.1, med mindre arbeidstiden er avtalt med grunnlag i overenskomsten del A» § 5.11.»
- (6) Spekter ga tilsvaret 6. mai 2025. Det ble nedlagt slik påstand:

«Prinsipalt:

Saken stanses inntil det foreligger rettskraftig avgjørelse fra de ordinære domstolene slik varslet i Arbeidsgiverforeningens søksmålsvarsel av 5. mai 2025.

Subsidiært:

Arbeidsgiverforeningen Spekter frifinnes.»

(7) Partenes påstandsgrunnlag og påstander

(8) *Arbeidsgiverforeningen Spekter* har i korte trekk anført:

(9) Legeforeningen har i stevningen til Arbeidsretten overordnet angitt at tvisten gjelder «grensen for overtidarbeid». Påstanden Legeforeningen har nedlagt i stevningen reflekterer deres anførsel i tvisteprotokollen, som lød som følger:

«Legeforeningen legger til grunn at alle timene legene pålegges å jobbe på andre tidspunkter enn det som følger av arbeidsplanen er overtidstimer, og inngår i beregningen av grensene for arbeidsgivers adgang til å pålegge overtid. Dette gjelder uavhengig av om legen fritas for arbeidsplikten etter arbeidsplanen før og/eller etter vekten, av hensyn til forsvarlighet.»

(10) Legeforeningen tar utgangspunkt i at arbeidsmiljølovens overtidsregler er gjort til tariffavtalenorm ved overenskomstens del A2 § 3.7.1.

(11) Uansett spørsmål om hva som er gjort til tariffavtalenorm omhandler saken først og fremst spørsmål om forståelsen av arbeidsmiljølovens regler om overtid. Overenskomsten har ingen selvstendig regulering av overtid, kun henvisningen til «arbeidsmiljølovens bestemmelser.» Med bakgrunn i partenes enighet om at arbeidsgiver kan pålegge overtid innenfor grensene for maksimalt overtidarbeid etter arbeidsmiljøloven § 10-6 fjerde ledd er forståelsen av arbeidsmiljølovens regler om overtid kjernen i tvisten.

(12) Spekter ønsker, og mener det ligger nærmest begrunnelsen for kompetansedelingen mellom Arbeidsretten og de ordinære domstolene, at de rene lovtolkningsspørsmål skal avklares av de ordinære domstolene, med den alminnelige adgangen til bruk av rettsmidler. Spekter har invitert Legeforeningen til en dialog om et samarbeid for en ryddig avklaring av lovtolkningsspørsmålene for de ordinære domstolene. Dersom dialogen ikke fører frem, vil Spekter inngi stevning til tingretten, som varslet i brev til Legeforeningen 5. mai 2025.

(13) Spekter har nedlagt følgende prinsipale påstand, jf. foran:

«Saken stanses inntil det foreligger rettskraftig avgjørelse fra de ordinære domstolene slik varslet i Arbeidsgiverforeningens søksmålsvarsel av 5. mai 2025.»

- (14) *Den norske legeforening* har i korte trekk anført:
- (15) Etter arbeidstvistloven § 49 kan en sak for Arbeidsretten stanses «dersom utfallet delvis avhenger av et rettsforhold som vil bli bindende avgjort i en annen sak» eller «dersom tungtveiende grunner ellers taler for det.» Legeforeningen bestrider at det er grunnlag for å stanse saken. Basert på det som er anført i tilsvaret og i brev til Legeforeningen 5. mai 2025 kommer ingen av lovens grunnlag for stansing til anvendelse.
- (16) Det avgjørende i saken er forståelsen av overenskomstens arbeidstidsbestemmelser, herunder om arbeidsgiver ensidig kan bestemme forskyvning av arbeidstiden og om overenskomsten ellers begrenser arbeidsgivers adgang til å pålegge arbeid på andre tidspunkter enn det som følger av arbeidsplanen. Det er dermed Arbeidsretten som har eksklusiv domsmyndighet til å avgjøre de spørsmålene som saken reiser. Saksøkers pretensjon er at tvisten løses gjennom tolkning av overenskomsten.
- (17) Arbeidsmiljølovens arbeidstidsbestemmelser er rammepregede og utfylles av avtaler på individuelt og kollektivt nivå. En tolkning av lovbestemmelsen alene er ikke egnet til å avklare konkrete rettigheter. Arbeidsretten er en spesialdomstol med særskilt kompetanse og sammensetning som gjør den velegnet til å vurdere også lovtolkningsspørsmål som reises i saken.
- (18) Hensynet til hurtig, forsvarlig og kostnadseffektiv behandling må også tillegges vekt.
- (19) Legeforeningen har nedlagt følgende påstand:
«Begjæring om stansing av sak 25/8 [...] forkastes.»
- (20) **Arbeidsrettens merknader**
- (21) Spørsmålet om stansing må vurderes på grunnlag av arbeidstvistloven § 49 første ledd annet og tredje punktum. Vilkåret for stansing i dette tilfellet er at «tungtveiende grunner» taler for det. Det skal i vurderingen legges vekt på behovet for hurtig, forsvarlig og kostnadseffektiv behandling.
- (22) Arbeidsretten er kommet til at det ikke foreligger tungtveiende grunner som tilsier at begjæringen om stansing skal tas til følge, og vil bemerke:

- (23) Saken gjelder forståelsen av bestemmelsen om overtid i overenskomst mellom Spekter og Legeforeningen. Søksmålet er anlagt for Arbeidsretten som et spørsmål om fortolkning av overenskomst mellom Spekter og Legeforeningen del A2 § 3.7.1. I utgangspunktet gjelder dermed saken spørsmål hvor Arbeidsretten har eksklusiv domsmyndighet, jf. arbeidstvistloven § 34 første ledd.
- (24) Bestemmelsen i overenskomsten viser til arbeidsmiljølovens arbeidstidsbestemmelser og har følgende ordlyd:
- «Overtidsarbeid anvendes i overensstemmelse med arbeidsmiljølovens bestemmelser om overtid eller når legen under hensyn til forsvarlighetsreglene finner at pågående arbeid av hensyn til pasienten ikke forsvarlig kan utsettes til neste dag.»**
- (25) At Arbeidsretten prejudisielt må forholde seg til lovtolkningsspørsmål tilsier ikke i seg selv at saken skal stanses, jf. AR-2016-32 avsnitt 33. Det er ikke et særtrekk ved saken her at retten som ledd i avgjørelsen av en tariffrettslig fortolkningstvist også må ta stilling til lovtolkningsspørsmål, jf. seneste eksempel i AR-2025-6. Spørsmålet er om lovtolkningsspørsmålet i denne saken tilsier en annen vurdering.
- (26) Det er svært utbredt at overenskomster har bestemmelser som viser til lovbestemmelser, og slike henvisninger finnes ofte i overenskomstenes arbeidstidskapitler. Henvisningen i den aktuelle overenskomsten skiller seg ikke fra tilsvarende bestemmelser i andre overenskomster.
- (27) Hvilken betydning en lovtekst som det er henvist til eller som er tatt inn i en overenskomst vil få for tariff forståelsen vil bero på en tolkning av den konkrete overenskomstbestemmelsen. En adgang til stansing i alle tvister om slike bestemmelser i påvente av en ofte langvarig prosess for de ordinære domstoler vil ikke være i tråd med hensynet til en hurtig, forsvarlig og kostnadseffektiv behandling, jf. arbeidstvistloven § 49 første ledd siste punktum. Hensynet til bruk av rettsmidler tilsier ikke et annet resultat. Lovtolkningsspørsmålet i saken her inngår som del av fortolkningsspørsmålet knyttet til overenskomstbestemmelsens innhold og virkning, og hensynet til en hurtig og endelig avklaring er tungtveiende.

SLUTNING

Begjæring om stansing av sak nr. 25/8 tas ikke til følge.

Eli Mette Jarbo
(sign.)

Rett utskrift bekreftes:
Tove Kirkeby